



# ЗАМАН



ГАЗЕТ 1924 ЖЫЛДАН  
БЕРИ ЧЫГАДЫ

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ  
ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ  
Интернет-версия: zaman.smikbr.ru

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА  
КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

БАГЪАСЫ  
3 СОМДУ

## ПРЕСС - КОНФЕРЕНЦИЯ

# Бек уллу сауга - жамуатны ыразылыгыды

Бирси кюн Келишу-люкно майданда концерт боланын алды Дима билан «Синдика» кьонак юйде журналисте бла тобошди. Пресс-конференцияда КъМР-ни культура эм асламы информация коммуникация министр Заур Туттов, Парламентни комитетни председатели депутаты Заур Алшев да келгенди.

«Халк артисти» атка кырай кырайса деген сорууга билан: «Аллай сайлы саугага уллу хурмет эте ме, алай андан да бек а жамуатны сыймегилин багыалайма, дегенди. Ызы бла былай кьохшанды: «Мен болдурган жетишимге халк да кьуананды, ол бек жычыунду. Манга ол мағаналы шартды. Былал правительствону саугага болган кьадада, алагда уллу кел салу керекди».

Жырчы жашаунда кел чурмаулагда тобогени, алай кьуаначы саггалары андан да кел болганларын да чертеди. «Дима билан сахнага чартал чыкьына бы аны битеу мурталары топу кьалган сунганяда



аз тойюлдюле. Жашауда у хар зат да, сунганларича, жарык тойюлюню тойюлдю. Башка адамлачыча, мени да жарык, мутуз коюлерим боладыла. Ол

кимге да мардады. Чырмауладан ётоп хорласам, анга ботюнда бек кьуанам», - дегени кьонак.

КъМР-ни культура эм информация коммуникация

калы конкурсларында жюри-ни кьуанунда болганында эслегени эсаттанды.

Ол эршиуню кьорюдюлерин чыгарганларында, мен гран-приге тийиши Диманы санаган эдим. Алай жориде бир тиширю бар эди да, ол а кеси юйретгенге бердиргенди. Аны бла даулашар онум жок эди. Болсада биринчи сауганы уа Димакга берген эдик, - дегени Туттов.

Журналисте: «Къабарты-Малкьарда сени атынгы, кьаллай да болсун, бир окуу юйге атасала, кьалай кьарайса?» - деп соргандыла. Ол былай жаулаганды: «Ол затны юсюнден алыкьа айтгыр эртеди.

Болсада Дима биланы атын жорютген музыкалы школ болурга болукьу. Келом бла айтсам а, аны ючюн заман керекди».

Планларыны юсюнден да соргандыла журналисте. Алагда жуван бере, чыгармачылыгымыда жангы бет ачарьа эм оркестр бла классикалы программа жарашдырырга сеюме, дегени.

Дима биланын концертни юсюнден материал 2-чи бетге басылганды.

## КЕНГЕШ

### Медицина страхование системаны тамыры бла турлендирге

Клин шахарда (Позмоковский) жолгада бол турган аварияда ачыган адамлагда медицина болушукь этюю, медицинаны айныуу, медицина страхование борларыны эм чышурдо болууу эм ишени юсперинден болгосла шахары медицина арасында Россия Президентни Дмитрий Медведевни эм Правительствону тиши министрлиги кьатышлары бла бардырыган кенгеште оозогонди.

Бу медицина учреждени машинала бек кел жорюген Москва - Петербург трасаны кьатында, аварияда артыкьа кел болуучу тибаре оркьалды. Кенгешни мында бардырылганы да аны ючюндю. Бу ара шендюго тыш кьаралы эм россиялы оборудуване бла бек ити жалчылтылганды.

Дмитрий Медведев ара бла тынгылы шагьрейленгенден сора кенгешти да мында бардырылганды.

«Былал тереги болничада Правительствону членлери кергениме, бек кьуананганма. Шендю бизни алыбьада

медицинаны айнытуу жаны бла уллу борча бардыла. Министре да бу кенгешге ол себепден кьатышырга келгенди, - дегени Президент.

Кенгеште медицина учрежденилары арагында коньуренттикни кенг хада, келендириу амалда бла бардырырга деп ону этилгенди. Качестволу медицина жумушала ючюн да кьозьакь ыркьса бериле ити болуучу айтылганды, ол айнуучу жалчылтырга себеплик этеркиди деп.

Андан ары Президент медицина страхование системаны ишин да тобо-тамьры бла турлендирге, ол, кергиси бла, ишлешсе, кесени борчу алкакууз толтурурга этерге керек, дегени.

«Бу кенгешге кьатышхан медицина да шагьаттылгы этерле, тартыгулары, тилеклери болсала, адамла баш арача неда жер-жерли власть органлага кьатышала, страховой компанияла не затха керек болганыла ангьлалган окуяна этимдирге, медицина полкьса бизни адамларыбызны асламысына бош кьагыталадыла. Ма ол болуучу жуукь кезиде арадала турлендирге керекди, - дегени Дмитрий Медведев.

Президентни айтханына кьре, 2011 жылда битеу медицина учрежденила финансла бла бир жерден - борчу халда медицина страхованияны фондуну эсебинден - жалчылтынырыкьалары айтханды.

Кьырал башчы андан ары халкьа сунуугун ителиндирлик мадарадан бирлери то-тотюн эм эсиртиучу ичгилени ичуге кьажа юреси болганыны эни белгилегени.

«Бизни халкьыбызга 50 проценти то-тотконди. Ол битеу дуньяда окуяна бек келге саналды. Ичгилени уа айтмай окуяна кьойлом, - дегени Президент.

Тотюн эм эсиртиучу ичгилени ичуге кьажа юрешин эни программалары жарашдырырга деп ону этилгенди, саукульу жашуу куруурун пропаладалауу да уллу эс бурулуучу.

Басмадагы ХУЧИНАЛАННЫ Ануар хазырлаганды.

## Тирлик жыйыу

### Терелерине кертичилей кьала

Кьыралда жангы экономика турленуе башланганыч дери да, бюгюнлюкде да Терк муниципал районну сабанчылары Къабарты-Малкьарда мирзеюу аслам эсдоргениле, жерден халык ара бил-гилери саналы келди. Республиканы халкьын бек керекли продукт - ётмек бла жалчылтыра да аламы кьыйынылары уллуду.

Сёз ючюн, кьургьакьлык бек кьысан бытыр-гыкьылда окуяна терекиле 118 минг тонна мирзеу чыгарьган, орта эсен бла хар гектардан коозлок будайдан - 35,9, нартогондан 47 центнер тирлик жыйьган эдиле. Гектарыны тирликлиги жаны бла КъМРде алагда тенг болган чыкьмаганды.

Району администрациясыны эл молкге, муниципал жерлеге эм табийгьатны хайырлануучу этерилерине эл ачыкьомно начальниги Тимур Алевич Водахов бизге билдиргенге кьре, терчи сабанчыла юсюбюздеги жылда да биринчилени кишиге сыйьртмазьа деп келерини алпарыла берилгенде. Ала бир бирлери бла эришип ишлейди, гектары тирликлиги керююр ючюн, агротехника жорукьалы кьаты сакьалайдыла. Ол а кесини халыры береди.

Былалда бир затны эсгеттерге тийишди. Району сорго жерлерини хазна кьалмай барысы да аренда торлагда бла фермерле юлешипти берилгенди. Ала бир бирлери бла эришип ишлейди, гектары тирликлиги керююр ючюн, агротехника жорукьалы кьаты сакьалайдыла. Ол а кесини халыры береди.

Аыры 2-чи бетиде.

## Жазылуу

### Амалны ычкьындырмагьыз!

Хурметли жамуат! Бир торло сылтау бла биз «Заманга» жазылаамал кьалган эсегиз, болуучу тоетирге амал барды. Жазылуучу 20-чы июльга дери жарашдырылган, ала тилибизде чыкьган газе-тибизни 2008 жылы экинчи жарымына кьалган беш айнда (август, сентябрь, октябрь, ноябрь, декабрь) алып турукьусуз. Беш айга жазылуучу багьасы 295 сомду.

Бизни индексибиз - 51532

## Нальчикде 28-чи августдан 18-чи сентярге дери бардырылгы шахматтадан тишурлуаны араларында дуняны чемпионона кьатышырга отуз эки кьыралдан алтыш рет бек кючю шахматчы келликди.



### Алтын коронаны бриллиантла бла жасарыкьдыла

Ол уллу турирге Къабарты-Малкьар да кьыстау хазырланды. Чемпионаты куруу комитети куралганды, белгиси бла талисманы да жарашдырылгандыла, башка ишле да бардырылгандыла. Бу кюнде уа оюнланы тоюнле Интернет бла кергюстюрюк сайт да ачылакьдыла. Спортчулагда арбитрагда эм журналисте бергирге деп сунувириле хазырлайдыла. Эришуучуны ачылуучу бла жабылуучу эсдоргенилерни проектиле жарашдырылгандыла.

Къабарты-Малкьарны ден фильм эм видеоролликке да этиле туралдыла. Кыскасын айтханда, шендю куруу комитетни ишини бек кьыстау заманды. Чемпионаты баш финанс чорачыллары жалчылтыркьы генералыи спонсор да тохашдырылганды. Ол «Синдика» деген москьвачи холдинг компанияды. Эришуучуны сауга фонду 450 мин доллар болганын эсе алсакь, кьоранчы алай аз болуучу тойюлдюле.

Хорпаганга бериллик бриллиантла бла жасалган алтын коронаны эскизи да кьабил этилгенди. Аны «Терекалмаз» завод чыгарькьдыла.

Чемпионат «Синдика» кьонак юйде бардырылгыды. Кьабарьга келгенге конференцияда бла фойеде уллу экранла орнадырылдыла. Оон партиланы комментироваз этерге уа дуняны чемпиону Борис Спасскийны чакьыр мурат барды.

КъМР-ни Президентини айтаньына кьре, республикада уллу спорт эм культура ишлени бардырылганьу турурьа план салынганды. Ол Къабарты-Малкьарны даражасын кьёрюлогон, адамлагы аны табийгьатны экономика болуучу бла жуукь шагьрейленгенге онг берилгин да чертеди Арсен Баширович. «Биз бир аз затчымны да эсге аламы кьыймай, былал ишлени бардырууда сынау алырга борчлубуз. Чемпионат бийик даражада ётерге керекди. Ол, мен акьыл этенгенге кьре, битеулю информация органлада кенг кергюстюрлюкдю. Аны уа республикага мағанасы уллуду», - дегени Президент.

Дамяна ХАГАРОВА, КъМР-ни Президентини бла Правительствону прес-службасы.

## ЗАКОНОПРОЕКТ

### Хунерликлерин толу хайырландырырча

КъМР-ни Правительствону «Къабарты-Малкьар Республикада саукульулар асал болган эм сакьат собийле билим берюню айтуму 2008-2010 жылга жарашдырылган республикалы целевой програмасыны юсюнден» законопроектни кьыбал кергенди.

КъМР-ни билим берюу эм илму министри Сафарби Шахагосов белгилегенича, сауус эм сакьат собийлени окутуу - аланы жашаугьа кьабарьгаларын жарашдырырга юйретуучу, хунерликлерин хайырлануучу баш амалларында бирди.

Программада жамуатны алай сайбилеге сакь болурьа басманы, телевидения-

ны, дагыда жан аурутуучу акцияларыны юслери бла юйретуу жаны бла мадарада белгиленди. Анга кьре, сакьат собийлени юслеринен шартланы шахар, район эм республикалы банклары кураллыкьдыла. Интернет школлада окуганьа предпринимчада практиктарын ётерге, школуна болушкьан сора да зуулада бла суулада бюджет жерле бла

жалчылтырча этиликди, - дегени министр.

Андан сора да, Къабарты-Малкьарда психолог-медиосоциальный арада собийлени саукульуларын тигитиуно бир системасын куварьга мурат этилди. Билим берюу учреждениланы штатларына дефектологла, логопед кюшулукьдыла. Бу спецнаистлени республика кьыралы уллу вузларында кергюстюр собийлени ийил хазырларга белгилейди.

Марина ХАПОВА, КъМР-ни Президентини бла Правительствону прес-службасы.

## Тюбешиу

### Республикабыз сайлагьан жолу бла таукел барлыкьды

Тюне КъМР-ни культура эм информация коммуникация министри Заур Туттов асламы информация органлада ишлеген журналисте бла тобошгенди. Ол республикада шендюго болум бла байламды эди. «Тююн айтсакь, деп башлагьанды министр сезон, - бизни бюгюнго тобешиубюзде кьараллыкькьа деп мағаналды. Къабарты-Малкьар Россияны бир кесегиди. Кыасыбызга да белгиледи, арт жылда кьырал демократия жолу бла барды. Бир кьауумла аны жаратамыдыла. Аны себепли терроризм, экстремизм, наркомания да баш керюйдиле. Бизни республика сайлагьан жолундан бир жанына таярыкь тойюлдю. Кел заманыны ичинде этилмеген ишле арт эки жылны ичинде тамамлангандыла. Шахарларыбыз, элперибиз аруу бет ала бардырыла.



Алай жумушла мындан ары да бардырылгыдыла. Президент Арсен Канокос эм аны командасы Къабарты - Малкьарда жашуу итилерин ючюн юрешеди. Аны харкюнлюк ишле да кергюстеди. Биз барьбыз да, Президентни тегерегине биригип, амаллыкь кьууыгьаланы жолларын кесерге борчлубуз. Ала кимле болганылары да белгиледи.

Есон келген собийлерибизге, аладан туузынлагда да ашы жашуу кьорьгьаду муратыбыз. Тюз ниетли адамла, айтаньымча, аманлыкьчылагда кьажаху сюлеирге керек.

ХОПАЛАН Марият. СУРАТА: Заур Туттов. Сураты автор алгьанды.





